

בפתיחת פרשתינו רש"י מגדיר אותה כפרשה ש"רוב גופי תורה תלויין בה".

אחת משבעים המצוות הכלולות בה היא (יט, יח) "וְאֶהְבֶּתְּ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ אֲנִי ה'", ועליה כתב רש"י מהספרא: "אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה".

ההבנה הפשוטה היא שמצווה זו כוללת את כל התורה כמו שלימד הליל לנוכרי שרצה ללמוד את כל התורה כולה על רגל אחת "זו היא כל התורה כולה" (שבת לא, א).

נראה שמצווה זו כוללת גם את המצוות שבין אדם למקום, כיון שהחיוב לאהוב כל יהודי נובע מסיום הפסוק "אני ה'" - שבכל יהודי חלק א-לוק ממעל, ומסיבה זו צריך לאהוב את החבר כיוון שיש בו נשמה אלוקית. ומכאן ברור ודאי שאנו מחוייבים לאהוב את ה' ולקיים מצוותיו.

החכם והמקובל רבי חיים ויטאל העיר על פסוק זה: צאו וראו מה גדול כוח אהבת הבריות! בשעה ששני בני אדם רוכשים אהבה כנה ואמתית זה לזה, הקדוש-ברוך-הוא משרה שכינתו ביניהם. רמז לדבר: "אהבה" - בגימטריא שלוש עשרה: כאשר קיימת אהבה הדדית בין שניים, הרי היא אהבה כפולה שמניינה עשרים ושש, כמניין אותיות שם הוי"ה.

הוא שנאמר כאן: "ואהבת לרעך כמוך, אני ה'" - כשתגיע למדרגה של אהבת הזולת בלא פניות וסטיות, תעורר גם בחברתך אהבה שלימה כלפיך: והתוצאה מאהבה כפולה זו תהא: "אני ה'" - הקדוש-ברוך-הוא ישרה שכינתו ביניכם, ונוכחותו תורגש בכל אשר תפנו ותעשו...

החתם סופר הוסיף הסבר מחודש למילים "כלל גדול בתורה" ובאר שר' עקיבא הדורש (ב"מ ס"ב ע"א) "'וחי אחיך עמך" - חייך קודמין לחיי חבירך", נתקשה כיון שחייך קודמין איך אפשר לקיים ואהבת לרעך כמוך? לכן ביאר חייך קודמין היינו בעניני עוה"ז, אבל בחיי הנצח דהיינו בלימוד התורה חייב ללמד לאחרים, אפי' הוא מבטל עצמו מלימודו מ"מ חייב ללמוד עם אחרים, ולכן אמר ר"ע "זה כלל גדול בתורה", שבענין לימוד התורה הוא כלל גדול לאהוב חבירו "כמוך". ומועיל בזה לחבירו אך גם לעצמו כי בזה שמלמד לאחרים גם הוא עושה מצוה ומזכה עצמו.

בדרך דומה ניתן אולי לפרש "זה כלל גדול בתורה", אהבת הריע מחייבת להיטיב לו לא רק בצרכי גופו אלא גם בענייני הרוח והתורה שלו. כשם שמצאנו באברהם אבינו שפתח דלתו והאכיל את העוברים ושבים אך דאג גם לחינוכם הרוחני ולימדם לברך למי שהמזון שלו, והיא ההטבה הגדולה והחשובה באמת.

גם את מידתו של אהרן (אבות פרק אמשנה יב) "אוהב את הבריות ומקרבת לתורה", ניתן לבאר בדרך זו המלמדת שאהבת הבריות מחייבת לדאוג גם לצרכיהם הרוחניים.

בהפטרה שנקרא השבת "מחר חודש" נפגש באהבת רעים יחודית של דוד ויהונתן, אהבת אמת ללא גבולות, עליה נכתב במשנה (אבות פרק ה משנה טז): "כל אהבה... שאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם... זו אהבת דוד ויהונתן". ובאר ר' עובדיה מברטנורא: "אהבת דוד ויונתן - להשלים רצון קונם. דאמר לו יהונתן לדוד אתה תהיה למלך על ישראל ואני אהיה לך למשנה". נראה שכאשר המטרה של החבירות היא להתחבר לעשות יחד רצון ה', ישמח כל אחד שהמתאים לתפקיד הוא יבצעו גם אם זה על חשבונם. וכמו שמצאנו באהרן ששמח על מינויו של משה אחיו הקטן ממנו. כך יתפרש הפסוק ואהבת לרעך כמוך "אני ה'", - למען "אני ה'", להרבות כבוד שמים. וכך פירש שם במשנה הנ"ל הברטנורא "וכל אהבה שאינה תלויה בדבר בטל אלא בדבר קיים, כגון אהבת הצדיקים והחכמים, אינה בטלה לעולם. כשם שהדבר שהוא סבה לאותה אהבה אינה בטל, כך אין האהבה בטלה".

השבת הקרובה חלה בין יום הזכרון לשואה לבין יום העצמאות. המוסריות הגבוהה לה אנו מטיפים באהבת האחר ברמות לא מקובלות, כאיסור נקימה ואיסור הונאה, מיוחדת ומיוחדות אותנו. כמבואר בסוף הפרשה: (פרק כ פסוק כו) "והייתם לי קדושים כפי קדושי אֲנִי יְקֻקֵּךְ וְאַבְדֵּל אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים לְהִזוֹת לִי".

האידיאולוגיה הנאצית ראתה במוסריות של העם היהודי איום לעולם המחפש מתירנות ונהנתנות ללא מצפון, ולכן נלחמו בנו ורצו להשמידנו.

למרות ההשמדה ההמונית שחווינו, שרדנו "ואנחנו קמנו ונתעודד". מתוך ההפיכה עלינו וזכינו להבנות מחדש ולמדינה משלנו בארץ הקדש. אך אין זה רק מפלט מדיני בטוח אלא כפי שכותב הרב קוק באורות (עמ' ק"ס): מדינה שהיא ביסודה אידיאלית שחקוק בהוויתה תוכן האידיאלי היותר עליון... ומדינה זו היא מדינתנו מדינת ישראל יסוד כסא ה' בעולם וכו'".

כשנזכה למדינה המגשימה אידיאל זה יתקיים בנו (ישעיהו פרק ב פסוק ג):

"וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל־הַר־יְקֻקֵּךְ אֶל־בַּיִת אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְנוּ

מִדְרָגָיו וְנִלְכָה בְּאֶרְחֵינוּ", ונזכה להיות לאור גוים שירצו להצטרף לדרכנו ולאמץ ארחותינו.

שבת מברכים שלום